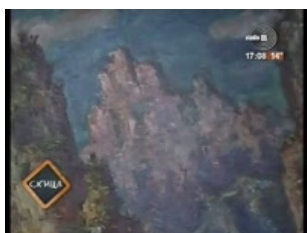

Izložba Veljka Stanojevića

VODITELJKA: Naslovnu stranu kataloga čuvenog Pariskog salona iz 1924. godine krasio je portret „Žene u zelenom“ Veljka Stanojevića, što je bio, naravno, veliki uspeh za ovog beogradskog slikara. Ta slika, i još 47 reprezentativnih dela, može se pogledati u Legatu „Čolaković“. Veljko Stanojević, potomak ugledne srpske porodice, prote Mateje, odnosno kneza Alekse Nenadovića, počeo je školovanje na Umetničkoj školi u klasi profesora Marka Murata i Ljube Ivanovića. Kao dobrovoljac u I svetskom ratu postao je na frontu zvanični ratni slikar i prijatelj srpskih impresionista: Koste Miličevića i Milana Milovanovića. U pauzama, između bitaka, oni su se okupljali u Solunu i na Krfu, gde su se oporavljali i radili.

MIŠELA BLANUŠA (autor postavke): Međutim, i tamo nastavljaju da se bave umetnošću i slikarstvom, pošto su postali zvanični ratni slikari. U tom periodu, na ratnim bojištima, tokom I svetskog rata, nalazili su se i poznati srpski impresionisti sa kojima se on sreće, posebno na ostrvu Krk i u Solunu, i družeći se sa njima, nekako, može se reći da podleže tim uticajima, tako da prve početničke slike, da tako kažem, negde prva faza, može se okarakterisati kao jedna impresionistička faza u njegovom stvaralaštvu, koja će trajati sve do početka dvadesetih godina, tj. po završetku I svetskog rata, kada on odlazi na duži boravak, od deset godina, u Pariz. Upisuje se na Akademiju, prestižnu „Gran Šomijer“, gde se usavršava i počinje da gradi neki svoj izuzetno zanimljiv stil, vrlo zreo, koji može da se nazove „čist stil“, novorealističke orijentacije, kroz neku klasicističku formaciju, znači uticaj klasicizma, što je negde trend u tom trenutku uopšte u evropskoj umetnosti, kao što se može videti kod Rena i kod Pikasa i Italijanskih neoklasicista koji se vraćaju nekim tim starim, tradicionalnim, temama i uopšte tom novorealističkom klasicističkom izrazu. Time se poveo, naravno, i Veljko Stanojević, tako da možda negde u odnosu na likovnu kritiku pređašnju, odnosno i tadašnju, kasnije posleratnu, taj njegov period negde markira kao najznačajniji i po mnogim kritičarima najozbiljniji i najkvalitetniji u smislu revalorizacije istorije umetnosti srpskog slikarstva, posebno u međuratnom periodu.

VODITELJKA: Stanojevićevo stvaralaštvo koloritski je skladno, a motivski raznoliko.

MIŠELA BLANUŠA (autor postavke): Baš ta tema, kojoj se on posvećuje, pošto je podelio, može se njegov likovni opus podeliti kroz negde 3 tematska segmenta: pejzaž, mrtva priroda i portret; govore da ono što je u drugoj reči samog naziva, znači „modernist i klasik“. Modernist, s obzirom na likovni izraz koji prati tendencije modernog slikarstva tog perioda treće decenije, a klasicist, odnosno klasičar, kao jedan čuvar tradicije, u smislu tradicionalnih tema, tako da sam samu izložbu koncipirala tematski: prvi segment je vezan za pejzaže koje prate od njegovih ranih početaka kroz impresionistički izraz, zatim kroz „čist izraz“ može se reći monumentalni stil koji su negde pratili Sava Šumanović u tom periodu i Petar Dobrović, i kasnije njegov prelazak kroz oslobođenje linije i kolorita, u jedan vid ekspresivnog slikarstva koji će likovni kritičari nazvati „kudravo slikarstvo ekspresionizma boja“. Skladan je i maksimalno mu je bio posvećen. Da li je to bila u trećoj deceniji možda ravna ploha ili čista površina, ali boja je ta koju on nikad nije zanemario. Da li je bila prečišćena ili kasnije tokom njegovog života oslobođena, data možda na neki sirov način, predstavljena u punom svom, da kažem, koloritu i snazi, ali boja nikada nije napuštena, kao ni realitet, tj. predstava realnog sveta.

VODITELJ: Obimna postavka objedinila je različite zbirke.

MIŠELA BLANUŠA (autor postavke): 17 dela iz naše zbirke, a naravno tu je pozornica vrlo reprezentativnih dela koje se u Narodnom muzeju u Beogradu, zatim u Istorijskom muzeju Srbije, ali i dosta dela koja se nalaze na izložbi su iz privatnih kolekcija, jer Veljko Stanojević je zanimljiv po tome što njegova dela se nalaze u mnogim privatnim kolekcijama, i u zemlji i u inostranstvu, čak su neka od njih i u Americi, Vatikanu, Hrvatskoj i u mnogim drugim državama, širom sveta.

VODITELJ: Kako kaže Mišela Blanuša, Stanojević je voleo istoriju, negovao je pripadnost narodu i poreklu. Teme su mu bile Prvi srpski ustanak, smrt Vase Čarapića, zbor u Orašcu. Neke od tih kompozicija, naručene za Dom garde, radio je zajedno sa Jovanom

Bjelićem. Tokom savezničkog bombardovanja Beograda 1944, stradao je Stanojevićev atelje i skoro sva dela koja su tu bila, oko stotinu slika i isto toliko crteža, cela njegova biblioteka. U posleratnom periodu, kada se nameće ideologija socijalističkog realizma, formiraju novi pravci, Stanojević se bavi istorijskom tematikom, ali kroz savremeniji izraz: kroz Terazije iz 1947. u stilu socrealističkih slika bavio se temom obnove i izgradnje radnim akcijama. Pokušao je da se prilagodi vremenu, ali se tu i dalje vidi manir građanskog slikarstva. Veljko Stanojević je uradio i mnogo ženskih portreta. Slikao je poznate dame poput Vuke Petrović ili čuvene glumice Dare Milošević. Kroz te portrete stvorio je i svojevrsnu hroniku građanske klase.

